

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Факультет іноземної філології
та соціальних комунікацій

X

**ВСЕУКРАЇНЬКА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ**

СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СУСПІЛЬСТВА

27-28 квітня 2023 року

Матеріали

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА
СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ X ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ, АСПІРАНТІВ,
ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 27-28 квітня 2023 року)

Суми, 2023

С-70 Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства:

Матеріали десятої Всеукраїнської наукової конференції студентів, аспірантів, викладачів та співробітників (Суми, 27–28 квітня 2023 р.) / уклад. М. М. Набок. Суми : Сумський державний університет, 2023. 367 с.

До збірника увійшли наукові матеріали, присвячені актуальним проблемам сучасного перекладу, етнолінгвістики, стилістики, методики та методології сучасних мовознавчих та літературознавчих дисциплін. Складовою збірника є наукові розвідки з питань релігії та культури, соціальних і міжкультурних комунікацій, психологічної теорії та практики, соціологічних досліджень.

Для викладачів закладів вищої освіти, аспірантів, студентів, учителів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв та коледжів, усіх, хто цікавиться питаннями соціогуманітарного напрямку.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Маргарита Кисіль,

студентка Сумського державного університету

МЕНЕДЖМЕНТ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ УКРАЇНИ

При вступі у комунікацію носіїв різних культур можлива поява певних проблем, що від початку пов'язані з причетністю до різних культур. Проблемами такого роду можуть бути труднощі в порозумінні, нерозуміння, створення окремих упереджень, а у подальшому перебігу – відмежування, скривдженість або психічна чи соціальна ізоляція, це є досить актуально і важливо для сучасної України. У зв'язку зі змінами у системі управління та реформою децентралізації, відбуваються значні зміни в організації та функціонуванні об'єднаних територіальних громад. Також зростає міжнародна співпраця, що підвищує важливість ефективного менеджменту міжкультурної комунікації в органах місцевого самоврядування. Дослідження такої теми може допомогти зрозуміти проблеми, з якими зіштовхуються управлінці в об'єднаних територіальних громадах при взаємодії з представниками різних культур. Також ця тема дозволить проаналізувати ефективні методи та прийоми міжкультурної комунікації, які можуть бути використані для поліпшення співпраці та підвищення ефективності роботи в об'єднаних територіальних громадах.

Метою дослідження є визначення характерних ознак менеджменту міжкультурної комунікації в об'єднаних територіальних громадах України. Досягнення цієї мети зумовило необхідність постановки таких **завдань**: опрацювати наукову літературу та визначити зміст та сутність поняття міжкультурної комунікації; описати практику менеджменту міжкультурної комунікації в сучасних українських об'єднаних територіальних громадах; описати та обґрунтувати ефективні способи організації системи міжкультурної комунікації в межах об'єднаних територіальних громад України.

Виникнення поняття «міжкультурна комунікація» пов'язують із другою

половиною ХХ ст. з такими науковцями, як Е. Т. Холл [2], Г. Хофстеде, М. Байрам. Вони досліджували взаємодію між різними культурами та розробляли методи та стратегії, які можуть зменшити міжкультурні конфлікти та покращити комунікацію між представниками різних культур.

Едуард Холл [2] увів термін «міжкультурна комунікація» у своїй книзі «The Silent Language», яка була опублікована в 1959 році. Він досліджував вплив культурних факторів на міжособистісну та міжкультурну комунікацію. Герт Хофстеде [3] здійснив значний внесок у розвиток концепції міжкультурної комунікації через свої дослідження в галузі культурології, які він опублікував у своїй книзі «Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values» у 1980 році. Джером Фрідман [4] досліджував питання міжкультурної комунікації, зосереджуючись на аспектах глобалізації та крос-культурної взаємодії. У своїй книзі «Cultural Identity and Global Process» він зосередився на ролі культурних факторів у процесі глобалізації та їх впливі на міжкультурну комунікацію. Майкл Байрам [1] також уніс свій внесок у розвиток концепції міжкультурної комунікації через свої дослідження в галузі міжкультурної освіти та тренінгів. У своїй книзі «Language and Intercultural Communication in the Workplace» він досліджував роль мови в міжкультурній комунікації та її вплив на роботу в міжкультурному оточенні.

У наукових джерелах можна знайти різні визначення терміну «міжкультурна комунікація». Однак, в основному, всі визначення містять спільний зміст, що полягає у взаємодії між представниками різних культур, що вимагає певного рівня розуміння інших культур, мовленнєвих та невербальних засобів комунікації.

Лаконічним, але доволі змістовним є визначення Майкла Байрама. Він визначає міжкультурну комунікацію як взаємодію людей, що представляють різні культури, в рамках якої вони обмінюються повідомленнями, інформацією, ідеями та цінностями, користуючись мовленнєвими та немовленнєвими засобами комунікації [1]. Воно є дуже гнучким, що дозволяє науковцям інтерпретувати це поняття і доповнювати його.

Отже, хоча трактування терміну «міжкультурна комунікація» може відрізнятися у деяких деталях, основний зміст залишається незмінним – це взаємодія між представниками різних культур, яка вимагає розуміння та врахування культурних особливостей.

Визначення терміну «міжкультурна комунікація» для використання у соціокультурній сфері найбільш вдало здійснив американський дослідник Е. Т. Холл, який заснував теорію міжкультурної комунікації. Він визначав міжкультурну комунікацію як «передачу повідомлень між людьми з різних культур, яка полягає в спільному створенні, перетворенні та розумінні повідомлень». Холл розвинув теорію високого та низького контексту культури, що відображає відмінності в сприйнятті повідомлень в різних культурах. Ця теорія стала дуже важливою для розуміння того, як комунікація відрізняється в різних культурах і які чинники впливають на ефективність міжкультурної комунікації. [3]

Таким чином, визначення, запропоноване Едвардом Т. Холлом, є важливим для соціокультурної сфери, оскільки воно дає можливість розуміти відмінності в сприйнятті та передачі повідомлень в різних культурах, що є ключовим фактором для успішної комунікації та побудови взаємовигідних відносин у соціокультурному середовищі.

Міжкультурна комунікація є важливою складовою успішної роботи в сучасних українських об'єднаних територіальних громадах. Оскільки в таких громадах можуть проживати люди з різних культур, звичаїв та традицій, необхідно забезпечити ефективну взаємодію між ними. Один зі способів практики менеджменту міжкультурної комунікації – це забезпечення гармонійного співіснування всіх культурних груп. Для цього необхідно створити зручні умови для комунікації, які відповідали б культурним особливостям різних груп. Також необхідно враховувати, що культури мають різні способи сприйняття інформації, тому важливо знати, як найефективніше спілкуватися з представниками різних культур. Наприклад, для деяких культурних груп важливіше використовувати невербальні засоби спілкування,

тоді як інші культури використовують більш прямі та конкретні форми мовлення. Інший спосіб практики менеджменту міжкультурної комунікації – це навчання співробітників, як взаємодіяти з представниками інших культур.

Для цього можна організувати тренінги, семінари або інші форми навчання. У таких навчаннях слід зосередитися на тому, які особливості культур мають вплив на спілкування та як їх можна врахувати при взаємодії з іншими людьми. Крім того, важливо створити комунікаційні канали, які б забезпечували ефективне спілкування між культурними групами. Наприклад, можна створити мультикультурні комітети, які будуть забезпечувати взаємодію між представниками різних культур в громаді. Такі комітети можуть бути складеними з людей різних культур, які допоможуть зрозуміти потреби та інтереси кожної культурної групи.

Також важливо забезпечити розуміння та повагу до різних культур та їхніх традицій. Це можна забезпечити за допомогою культурних заходів, таких як фестивалі, виставки, концерти, де представники різних культур мають можливість демонструвати свої традиції та культурні цінності. Однак, важливо зазначити, що практика менеджменту міжкультурної комунікації не є простим завданням та може вимагати часу та зусиль. Для досягнення успішного результату необхідно мати відкрите мислення та бути готовим до навчання та змін.

Отже, практика менеджменту міжкультурної комунікації є важливою складовою успішної роботи в сучасних українських об'єднаних територіальних громадах. Забезпечення ефективної взаємодії між представниками різних культур допоможе створити гармонійне співіснування та сприятиме розвитку громади.

Список використаних джерел:

1. Byram M. Teaching and assessing intercultural communicative competence. Clevedon : Multilingual Matters, 1997. 124 p.
2. Hall E. T. The silent language. Greenwood, Con : Fawcett, 1959. 192 p.

3. Hofstede G. Culture's Consequences: International Differences in Work-Related Values. Beverly Hills CA : Sage, 1980. 328 p.

4. Friedman, J. Cultural Identity and Global Process. London, Thousand Oaks, California: SAGE. 25 Journal of Frontier Studies. 2020.

Науковий керівник: Туляков О.О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології, політології та соціокультурних технологій Сумського державного університету.

Тетяна Беценко,

доктор філологічних наук, професор

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ ЯК РІЗНОВИД ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-ТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ЗАГАЛЬНІ ЗАУВАГИ

У сучасній науково-освітній парадигмі актуальною і вкрай необхідною є лінгвокультурологія як галузь наукових знань. Доконечно потрібним різновидом роботи з текстом у процесі вивчення мови і літератури у ВНЗ та школі постає лінгвокультурологічний аналіз художнього тексту.

Актуальність теми дослідження зумовлена потребами глибинного дослідження мовнокультурної дійсності рідної та чужих картин світу, що можливе на основі аналізу різнорівневої організації художніх текстів різних культур, які репрезентують духовно-матеріальні, морально-етичні, естетичні цінності етносу.

Мета розвідки – з'ясувати зміст поняття лінгвокультурологічний аналіз художнього тексту; окреслити загалом ключові підходи у пошукові лінгвокультурем як основних одиниць у пізнанні етнокультурних реалій.

Завдання дослідження – пояснити сутність лінгвокультурологічного аналізу художнього тексту та визначити коло тих поняттєвих домінант, пізнання і розкриття яких сприяють його успішній реалізації.